

# CHỨNG ĐẠO CA

(Rtogs brjod mdun legs ma)

Destiny fulfilled: the spiritual Biography of Lama Tsong Khapa

*Tôn giả Tsongkhapa trước tác.*

***Phần một : Ban đầu tâm cầu học rộng nghe nhiều (quảng họa đa văn)***

Om!, nguyện thiện lạc thành tựu!  
Ân sư là cội nguồn mọi thiện lạc  
Khiến cho kẻ luân hồi mệt lữ được nghỉ ngơi,  
Hương tim cõi lành, giải thoát thế gian  
Con kính lễ dưới chân Chí tôn toàn tri

Tùy hỷ thiện căn là điều thù thắng  
Ít dụng công mà tích lũy tư lương quảng đại  
Tùy hỷ từng thiện căn mình đã làm  
Xa lìa kiêu mạn, sanh đại hoan hỷ.  
Thiện căn đã tạo thêm tăng trưởng  
Lãnh hội thâm nghĩa lời Phật dạy  
Tìm thấy nhiều tinh nghĩa khác  
Nghĩ vậy tâm sanh hoan hỷ

Ban sơ, thường cầu học rộng nghe nhiều  
Khoảng giữa, thọ giáo tất cả kinh luận  
Cuối cùng, ngày đêm gắn tu trì  
Nguyện hồi hướng công đức này  
Cầu mong giáo pháp được hoằng truyền  
Suy tư như lý thiện mong ước

Lành thay đại ân chí Tôn bảo tạng Trí.

Nếu chưa biết đạo lộ đến thành trì giải thoát  
Ngọn đèn chánh văn chưa (thắp sáng)  
Để xưa tan bóng đen bao phủ cõi mê thủ xả  
Làm sao đi vào thành giải thoát.

Vì thế đức Từ Thị Di lạc  
Nam Thiệm Nhị Thắng, Lục trang nghiêm  
Chứ thỏa mãn học phẩm diện Pháp phổ thông nông cạn.  
Nên nghiên cứu học tập tất cả kinh luận vi tế.  
Nghĩ về điều này sanh thiện dục  
Nhờ ân đức Chí tôn bảo tạng trí.

Đặc biệt chỉ bày cánh cửa chơn lý  
Các pháp cho chúng sanh nhận thấy  
Dụng công nỗ lực nghiên cứu học tập,  
Những điểm nan giải trong kinh luận chánh lý  
Nghĩ về điều này sanh thiện dục  
Nhờ đại ân đức Chí tôn trí tạng

Tuy tự cho rằng tu hành thâm nghĩa lao nhọc,  
Nhưng chẳng học cũng chẳng biết hiển mật kinh điển  
Càng lúc càng đi xa chánh kiến  
Thấy vậy nỗ lực học luận Ngài Long thọ  
Đạo lý tinh tế phân chiết thâm nghĩa  
Chánh kiến đi vào các yếu nghĩa  
Thấu triệt nghĩa lý đoạn nghi hoặc  
Suy tư điều này sanh thiện dục  
Lành thay Đại ân Chí tôn trí tạng

Nếu muốn thành Phật đạo giải thoát  
Thậm thâm kim cang thừa, ba la mật thừa  
Tổng cộng có 2 thừa  
Sánh với ba la mật thừa thì mật chú thừa  
Cực kỳ siêu việt thù thắng như nhật nguyệt  
Lời nói như trên là sự thật  
Thậm thâm thừa như vậy  
Mà không truy cầu tự cho mình hiền trí.  
Hiền trí như vậy còn gì ngu si hơn.

Đạo vô thượng rất khó hội ngộ  
Còn gì tử hờn hơn khi từ bỏ đạo nan tìm  
Vì thế thù thắng là Phật thừa  
Hy hữu hơn Phật là Kim cang thừa  
Thâm thâm kho tàng hai tác địa  
Trải qua lâu dài nỗ lực nghiêm tập thâm nhập  
Tuyệt vời thay nghĩ điều ấy  
Thiện tai Đại ân tôn sư trí tạng

Pháp tu đạo hạ tam tục bộ  
Không biết nói rằng vô thượng du già tục bộ  
Xác quyết thù thắng hơn tất cả  
Thấy vậy khéo hoàn thành nghiêm tập  
“Bí mật tổng tục” và Bum Sang (Diệu tý vấn kinh)  
“Tĩnh lực kinh” tổng tập sự tục tam bộ  
Cùng mỗi bộ, các tục bộ nghiên cứu học tập lâu dài.  
Nghĩ về tuyệt diệu thay điều lành trên  
Lành thay Đại ân sư Chí tôn Trí tạng.

Tục bộ thứ hai là Chư hành bộ  
Nghiêm tập tục bộ căn bản “Tỳ lô hiện chứng”

Rồi xu hướng nhập hành tục bộ  
Xác quyết tuyệt diệu trên  
Nghĩ về kỳ diệu điều lành trên  
Lành thay Đại ân Chí tôn Trí tạng

Tục bộ thứ ba là Du già tục  
Bổn gốc là “Các tướng nhiếp chơn thật”  
Sớ giải tục là Kim Cang Đảnh, v.v.v

Nghiên cứu học tập sanh hoan hỷ “Du già tục”  
Nghĩ suy điều thiện lành tuyệt diệu  
Thiện tai! Đại ân sư Chí tôn trí tạng

Thứ tư là vô thượng du già bộ  
Nơi thánh địa trí giả cùng xưng tụng  
Phụ tục (huyền thân) “tập mật” như nhật nguyệt  
Du già mẫu tục (Minh điểm) “Hỷ Kim cang thắng lạc”

Các căn bản tục với sớ giải tục  
Cùng với hiển mật khác dạy bất đồng  
Khai sáng xa quĩ (khai tông) “Thời luân tục”  
“Vô cấu quang thích” nên nghiên cứu học tập  
Nghĩ về điều thiện lành tuyệt diệu này  
Thiện tai! Đại ân sư Chí tôn Trí tạng.

## ***Phần 2: Tất cả kinh luận đều là giáo giới***

Kể đến khái thích đức Diệu âm (Văn thù)

Trừ tâm ám tối cho đệ tử  
Nên phải tích cực hành trì mọi nhân tư lương  
Trãi qua thời gian dài lâu đồng mãn  
Niềm tin kiên cố khiến hiểu giáo huấn của kinh luận  
Suy tư điều tốt lành này  
Thiện tai! Đại ân Chí tôn Trí tạng.  
Do nỗ lực học theo ngay Long Thọ và Vô Trước  
Thứ đến truyền giai tầng đạo lộ bồ đề  
Tìm được bất cộng xác quyết  
Hiển giáo thâm thúy Bát Nhã thù thắng  
Suy tư điều tốt lành này  
Thiện tai! Đại ân Chí tôn Trí tạng

Ở phương bắc (Tây tạng) truyền thống thuần tịnh  
Học cùng chưa học đồng nghe giảng  
Kinh (lượng luận) và thất luận  
Chẳng còn đường giải thoát toàn giác  
Liên quan mật thiết với việc tu trì.  
Đức Diệu âm hiện thân trước ngài Trần na  
Đều cho lời hứa khả (thọ ký) rằng  
“Trước tác này trong tương lai  
Trở thành con mắt của tất cả chúng sanh”  
Quán sát chi tiết điều trên  
Thấy kinh ngạc lời phi lý  
Nghĩa tán lể trong tập lượng luận  
Thành lập luận lý cùng nghịch lý trong lượng luận  
Cho người cầu giải thoát  
Nhận thức về có Đức Thế Tôn  
Chỉ có Phật giáo là cửa ngõ  
Cho những ai cầu giải thoát  
Truy tìm xác quyết cho chánh lý

Dẫn vào toàn yếu của đạo lộ thù thắng  
Lòng càng tăng thêm hoan hỷ  
Suy nghĩ điều tốt lành này  
Thiện tai! Đại ân Chí tôn trí tạng

Kế tiếp “Bồ tát địa” “Trang nghiêm kinh”  
Khéo biết sự liên quan giữa hai bộ luận này  
Như lý tình cần hành trì theo  
Các luận của ngài Từ thị Di lặc  
Hướng dẫn trực tiếp sự tu tập  
Suy tư điều tốt lành này  
Thiện tai! Đại ân sư Chi tôn trí tạng.

Lại thêm kết hợp Thứ tự toàn yếu  
Các tín kinh điển quảng đại và thâm sâu  
Từ nương theo “Tập nhứt thiết học luận”  
Khéo thấy “Tập nhứt thiết kinh” v.v.v...  
Nhiều luận nghĩa vi diệu của ngài Long thọ  
Khéo tuàn tự tu trì ngay lập tức  
Suy tư điều tốt lành này  
Thiện tai! Đại ân sư Chi tôn trí tạng.

Kế đến tu học Tục Mật  
“Tĩnh lữ hậu Tỳ lô”  
Tức là hiện tiện bồ đề Phật bí mật  
Từ thấu hiểu giá ngôn số giải  
(nương theo giáo huấn thiện thuyết)  
Hiện hiện thâm nhập mọi điểm trọng yếu của đạo lộ  
Suy tư điều lành này  
Thiện tai! Đại ân sư Chí tôn trí tạng.

Đạo lộ trọng yếu “Cát tường nhiếp chơn như”  
Thâu nhiếp bởi ba thiền định  
Tuy dễ dàng tìm thấy  
Đạo lộ (3 thiền định) đó cách tu tập nghĩa thâm sâu khó thấu triệt  
(Penchen) Đại trí Phật mật  
Căn bản, luận thích, đồng phẩm tục  
Ba hành tướng như lý giải thích  
Hành trì tam loại Tục mật  
Tu theo thứ tự như giải thích  
Để trừ diệt tâm hôn ám  
Tác ý tư duy điều tốt lành trên  
Thiện tai! Đại ân sư Chí tôn trí tạng.

Đáng nể hơn thiện thuyết toàn bộ cứu cánh  
Cát tường vô thượng du già tục  
Trong đó tối cực thậm thâm tục  
Chính là Cát tường Mật tập Vương  
Ngài Long thọ dạy diệu thuyết này  
Căn bản tục các trọng yếu đạo lộ  
Lục biên Tứ lý sở mật ...  
Vì lí do đó hành theo “Thích tục”  
Dạy nên hiểu rõ giáo huấn của vô thượng sư.

Thọ trì giáo huấn trọng yếu vãng hành  
“Nhiếp hành” và “Kiến tập thứ đệ”  
Điểm vi tế mật tập Thánh tông  
Hành trì “Căn bản tục” dài lâu  
Khiến cho sáng rực như ngọn đèn  
Từ đó, nắm đại thích tục  
Dụng công đại tinh cần nghiên cứu tu tập  
Tổng gom trong hai giai đoạn (sinh khởi và viên mãn).

Đặc biệt truy tìm điểm tinh yếu  
Của giai đoạn viên mãn  
Như lý tác ý suy tư điều tốt lành  
Thiện tai! Đại ân sư Chí tôn trí tạng.

Nhờ năng lực Hỷ lạc thời luân, v.v....  
Thâm nhập tinh nghĩa nhiều tục bộ  
Ta giảng thuyết cho người trí duy một lối vào này  
Suy tư điểm tốt lành này  
Thiện tai! Đại ân sư Chí tôn trí tạng

***Phần 3: Đêm ngày tu trì và hồi hướng việc hoằng dương chánh pháp.***

Thành tựu tạng giáo giới trên  
Tinh tấn tu học hai giao đoạn  
Đạo lộ cộng thông cùng bất cộng đạo đại thừa  
Gom mọi tinh túy viên mãn đạo  
Suy tư điều thiện lành trên  
Thiện tai! Đại ân sư Chí tôn trí tạng

Chư bồ Tát nguyện lực vô biên  
Điều bao hàm trong nguyện bảo trì chánh pháp  
Vì thế phải tích lũy nhiều thiện căn  
Nguyện hồi hướng giáo pháp hoằng truyền  
Suy tư điều tốt lành này  
Thiên tai! Đại ân sư Chí tôn trí tạng



Vì tự mình cầu tăng trưởng thiện căn  
Cùng chúng hữu duyên có trí tuệ  
Khai thị lỗi nhập môn như lý, không lỗi lầm  
Nên tôi tự soạn Chứng đạo ca  
Nguyện đem công đức này  
Hồi hướng cho tất cả chúng sanh  
Tất cả mọi chúng sanh đều tho trì cấm giới  
Dấn thân trên đạo lộ  
Làm vui lòng Đấng Năng nhân vô thượng.

*Ở đây lược thuyết nhân duyên tự chứng đạo  
Tỳ kheo đa văn Tsongkhapa (đức Cát tường Thiện huệ danh xưng)*

Nhật Hạnh Tenzin Yangchen chuyển ngữ từ Tạng sang Việt  
*(bản dịch chưa hiệu đính)*  
1/12/2013